

Raadsvoorstel

Vergadering van Gemeenteraad

Datum collegebesluit:	17 januari 2023
Datum vergadering	21 maart 2023
Voorstel van	Middel
Team	Openbare Ruimte
Portefeuillehouder	Heddes
Onderwerp	Programma Stedelijk Water en Riolering 2023-2027
Openbaar	Ja

Samenvatting

Het huidige Gemeentelijke Rioleringsplan (GRP) loopt af en zal opgevolgd worden door het Programma Stedelijk Water en Riolering (PSWR). Om zo goed mogelijk aan te sluiten op de omgevingswet hebben we de traditionele opzet van het GRP aangepast en hernoemd. Dit PSWR bevat nu bouwstenen voor de omgevingsvisie en het omgevingsplan en een concreet maatregelen-programma. In het programma leggen we vast hoe we ervoor zorgen dat we aan de zorgplichten stedelijk afvalwater-, hemelwater- en grondwater voldoen, en welke inzet van financiële en personele middelen hiervoor nodig is. Dit vormt de beleidsmatige basis voor de rioolheffing. Dit PSWR is in gezamenlijkheid met de Noordkop gemeenten Den Helder, Hollands Kroon en Texel en Hoogheemraadschap Hollands Noorderkwartier tot stand gekomen. Het bestaat uit een regionaal deel en een gemeentelijk deel.

Voorgesteld besluit

Het college besluit het voorstel openbaar te maken met ingang van 24 januari en het volgende voor te leggen aan de raad.

1. Het Programma Stedelijk Water en Riolering (PSWR) vast te stellen (bijlage 1)
2. Dit te doen voor de periode 2023-2027
3. In te stemmen met de financiële paragraaf (bijlage 1, hoofdstuk 10) van het Programma Stedelijk Water en Riolering
4. Het financiële scenario 1 (hoofdstuk 10.2.4) te volgen en te verwerken bij de jaarlijkse vaststelling van de Verordening Rioolheffing.
 - Scenario 1: Jaarlijkse beleidsmatige stijging van de rioolheffing met 5% gedurende 10 jaar

Aanleiding

De geldigheidsduur van het huidige Gemeentelijke Rioleringsplan (GRP) 2018-2022 is verlengd en loopt af op 31 maart 2023. De gemeente dient op grond van de Wet milieubeheer te beschikken over een geldig GRP. Dit plan moet vastgesteld worden door de gemeenteraad voor een daarbij vast te stellen periode. Om aan te sluiten op de omgevingswet hebben we de traditionele opzet van het huidige GRP aangepast en hernoemd. Dit programma Stedelijk Water en Riolering (PSWR) bevat nu bouwstenen voor de omgevingsvisie en het omgevingsplan en een concreet maatregelenprogramma. In dit programma leggen we vast hoe we ervoor zorgen dat we aan de zorgplichten stedelijk afvalwater-, hemelwater- en grondwater voldoen, wat dit kost en welke inzet van financiële en personele middelen hiervoor nodig is. Dit vormt de beleidsmatige basis voor de rioolheffing.

Beoogd resultaat

Met het PSWR blijft de gemeente ervoor zorgen dat zij het stedelijk afvalwater en het hemelwater op doelmatige wijze inzamelt en afvoert en dat ze haar grondwaterzorgplicht op doelmatige wijze kan blijven vervullen. De invulling van deze zorgplichten in het PSWR draagt bij aan het realiseren van een klimaatbestendige en waterrobuuste leefomgeving.

Kaders

Hieronder wordt een overzicht gegeven van de belangrijkste kaders. Een volledig overzicht van wettelijke kaders is opgenomen in bijlage B van het Programma Stedelijk Water en Riolering (bijlage 1, pagina 67).

Wet milieubeheer en Waterwet

De **Wet Milieubeheer** (Wm) bevat verschillende onderdelen die specifiek van toepassing zijn op watergerelateerde onderwerpen, zoals indirecte lozingen, de gemeentelijke zorgplicht voor de inzameling van stedelijk afvalwater en het gemeentelijk rioleringsplan, de afvalstoffenregelgeving, de coördinatie bij vergunningverlening en de samenwerking tussen bevoegde gezagen. Samen met de **Waterwet** biedt de Wm de wettelijke grondslag voor een aantal uitvoeringsbesluiten en de gemeentelijke afval-, hemel-, en grondwaterzorgplichten.

Omgevingswet

Na het van kracht worden van de Omgevingswet, waarschijnlijk per 1 juli 2023, is het GRP niet langer een wettelijk verplichte planvorm, maar kunnen elementen hiervan opgaan in respectievelijk de omgevingsvisie, -plan en -programma.

Deltaplan Ruimtelijke Adaptatie

Het Deltaplan Ruimtelijke Adaptatie is een gezamenlijk plan van gemeenten, waterschappen, provincies en het Rijk. Het Deltaplan versnelt en intensificeert de aanpak van wateroverlast, hittestress, droogte en de gevolgen van overstromingen.

Bestuurlijke samenwerkingsovereenkomsten Samenwerking Waterketen Noorderkwartier 2021-2030 [2020]

Drinkwaterbedrijf PWN, de 26 gemeenten (28 als het gaat om inname van afvalwater) en het Hoogheemraadschap Hollands Noorderkwartier werken sinds 2014 intensief samen in de waterketen. Tot eind 2020 gebeurde dat op basis van afspraken in het landelijk Bestuursakkoord Water. De doelen van dat akkoord die over de waterketen gingen stonden bekend als de 3K's: kosten besparen, de *kwaliteit* van het beheer verhogen en de personele *kwetsbaarheid* verminderen. De sleutel hiervoor is samenwerking.

Regionale Samenwerkingsovereenkomst Waterketen Noordkop (gemeentes Den Helder, Texel, Hollands Kroon en Schagen, Hoogheemraadschap Hollands Noorderkwartier en PWN, 2019) + addendum (2020)

Op regionaal niveau zijn bestuurlijke afspraken gemaakt waar we in het PSWR rekening mee dienen te houden. Zo is afgesproken dat we als gemeenten en waterschap afspraken vastleggen in afvalwaterakkoorden en het functioneren van de afvalwaterketen zowel kwantitatief als kwalitatief verbeteren.

Afvalwaterakkoord (2019)

Een akkoord tussen HHNK en gemeente Schagen. Het bevat afspraken over overnamepunten en afnamehoeveelheden van afvalwater. Daarnaast staat in het afvalwaterakkoord hoe partners omgaan met uitwisseling van (meet)gegevens, elkaar informeren in de situatie van groot onderhoud of calamiteiten, ruimtelijke ontwikkelingen enzovoort.

Strategie Klimaatadaptatie Noordkop 2021-2026

De Strategie Klimaatadaptatie Noordkop vloeit voort uit de ambities van het landelijke **Deltaplan Ruimtelijke Adaptatie**. Hierin hebben alle overheden in Nederland afgesproken om zich, samen met bedrijfsleven en inwoners, voor te bereiden op een veranderend klimaat. Daarom willen zij vanaf 2020 klimaatadaptief handelen verankerd hebben in beleid en handelen, zodat in 2050 Nederland klimaatrobust is ingericht. Daartoe heeft Schagen de **intentieovereenkomst klimaatbestendige nieuwbouw in MRA en Noord Holland** ondertekend in 2022.

Argumenten

1.1 Hiermee voldoen we aan onze wettelijke verplichting tot het opstellen van een gemeentelijk rioleringsplan

Op basis van artikel 4.22, lid 1 Wet milieubeheer, moet de gemeenteraad telkens voor een daarbij vast te stellen periode een gemeentelijk rioleringsplan vaststellen.

1.2 Hiermee wordt invulling gegeven aan onze wettelijke watertaken

Gemeentelijke watertaken zijn breder dan alleen riolering. Het gaat ook over het inzamelen, transporteren en verwerken van grondwater, hemelwater en vuilwater. De invulling van de gemeentelijke watertaken vraagt om keuzes, bijvoorbeeld: Hoeveel wateroverlast accepteert de gemeente? Deze keuzes leggen we vast in het PSWR. Ook de wijze waarop een gemeente invulling geeft aan de zorgplichten wordt weergegeven in het PSWR. Deze keuzes zijn mede gebaseerd op wet- en regelgeving en eerder gemaakte afspraken (zie kader) en het coalitieakkoord.

1.3 Hierdoor is het mogelijk om de wettelijke watertaken uit te blijven voeren

Het PSWR bevat een overzicht van alle bestaande voorzieningen en van de nog aan te leggen of te vervangen voorzieningen. Daarnaast bevat het een overzicht van de wijze waarop de voorzieningen zullen worden beheerd. De benodigde inzet van financiële en personele middelen is doorgerekend en vormt de beleidsmatige basis voor de rioolheffing die deze kosten moet dekken.

1.4 Het PSWR draagt bij aan een klimaatbestendige en waterrobuuste leefomgeving

Bij rioolrenovatie, (her)ontwikkelingen of herinrichting van de openbare ruimte benutten we kansen om, bij voorkeur samen met inwoners, een bijdrage te leveren aan een klimaatbestendige en waterrobuuste omgeving. Het PSWR draagt bij aan een leefomgeving die zodanig is ingericht dat de gevolgen van klimaatverandering niet zorgen voor onacceptabele schade door wateroverlast en droogte.

2.1 Hiermee voldoen we aan onze wettelijke verplichting tot het vaststellen van een Gemeentelijk Rioleringsplan voor een daarbij vast te stellen periode

Op basis van artikel 4.22, lid 1 Wet milieubeheer, moet de gemeenteraad telkens voor een daarbij vast te stellen periode een gemeentelijk rioleringsplan vaststellen.

2.2 Dit levert schaalvoordeel op

Het PSWR is een plan dat gezamenlijk met onze partners in de Samenwerking Waterketen Noordkop tot stand is

gekomen, waarin we onze visie en ons beleid op elkaar hebben afgestemd. Ook de geldigheidsduur is op elkaar afgestemd om samenwerking in de toekomst mogelijk te houden.

3.1 Het PSWR vormt de onderbouwing van de hoogte van de rioolheffing die geheven kan worden ter bestrijding van de kosten die voor de gemeente verbonden zijn aan deze zorgplichten

De geplande activiteiten (hoofdstuk 9), organisatiekosten (paragraaf 10.1) en financiële uitgangspunten (paragraaf 10.2.1) leiden tot een lastenpatroon voor de gemeente Schagen in de periode 2022 t/m 2081. Vervangingsschema's op de relatief korte termijn zijn gebaseerd op actuele inspecties en integrale projectplanningen. Voor de periode daarna is het schema gebaseerd op (gemiddelden van) de theoretische vervangingsmomenten. Dit is doorgerekend in een kostendekkingsplan, waarbij het uitgangspunt is dat de rioolheffing deze kosten dekt.

4.1 Met een beleidsmatige stijging van de heffing van 5% per jaar gedurende 10 jaar wordt voorkomen dat er na twintig jaar nieuwe kapitaallasten ontstaan.

In de komende decennia komt er een vervangingspiek op de gemeente Schagen af die wordt veroorzaakt doordat veel riolering aan het einde van de levensduur begint te raken. Omdat we geen lasten door willen schuiven naar de toekomst, streven we ernaar om zo min mogelijk nieuwe kapitaallasten te creëren die leiden tot langdurige rentelasten en afschrijving. In scenario 1 werken we toe naar de situatie dat er geen nieuwe kapitaallasten worden gecreëerd. Deze situatie wordt na 20 jaar bereikt.

4.2 Er wordt gespaard voor toekomstige investeringen waarbij een extra stijging van de heffing wordt voorkomen

De heffing zal moeten stijgen om kostendekkend te kunnen blijven werken. Scenario 1 voorziet enerzijds in het opbouwen van een spaarvoorziening. Door te sparen voor investeringen creëren we tegelijkertijd meer buffer voor toekomstige kostenstijging, en mogelijke inflatie- en rentestijgingen waardoor we meer zekerheid in de lastenontwikkeling en meer stabiliteit in het benodigde heffingsstarief krijgen. Anderzijds houden we rekening met de hogere kosten voor levensonderhoud waar inwoners momenteel mee geconfronteerd worden door geen extra stijging in de heffing door te voeren (ten opzichte van de afgelopen planperiode).

Kanttekeningen en alternatieven

1 Klimaatverandering is breder dan wateroverlast en droogte

Het PSWR is een logische plek om natte klimaatadaptatie te verankeren gezien de grote verwevenheid met onze wettelijke zorgplichten en de financiering daarvan. Overige aspecten van klimaatadaptatie vinden geen plaats in het PSWR omdat deze niet gefinancierd worden vanuit de rioolheffing.

2 n.v.t

3 n.v.t.

4.1 Er worden de komende 20 jaar nieuwe kapitaallasten gecreëerd

We financieren investeringen in de aankomende planperiode (met doorkijk t/m 2081) zoveel mogelijk vanuit onze spaarvoorziening. Omdat de spaarvoorziening beperkt is en een vervangingspiek wordt voorzien ontkomen we niet aan het activeren (lenen) van investeringen. Dit leidt dus alsnog tot boekwaarde en van daaruit nieuwe kapitaallasten (rente en afschrijving). Het is gunstig om zo min mogelijk boekwaarde te hebben. Maar: meer sparen betekent een hoger tarief van de rioolheffing. Op dit moment wordt een extra verhoging van de heffing niet als wenselijk gezien. Jaarlijks wordt de heffing opnieuw vastgesteld en in 2027 zal een volledig nieuwe kostendekkingsberekening gemaakt worden. Dit zijn momenten waarop het tempo waarin we sparen bijgesteld kan worden.

Naast het verhogen van inkomsten kan het verlagen van kosten het ontstaan van nieuwe kapitaallasten beperken. Door werkzaamheden aan de riolering niet of later uit te voeren zullen lasten (tijdelijk) dalen. Dit wordt niet geadviseerd omdat de invulling van zorgplichten daarmee in gevaar komt en mogelijk tot hogere kosten gaat leiden op de langere termijn.

4.2 De rioolheffing zal stijgen binnen de planperiode

Ongeacht het scenario is het stijgen van de heffing niet te voorkomen als we kostendekkend willen blijven werken. Er zijn verschillende scenario's doorgerekend. Allen zijn kostendekkend, maar verschillen in de mate waarin de beleidsmatige heffing gaat stijgen, de duur van de stijging en het ontstaan van nieuwe kapitaallasten. Voor huishoudens die aan de voorwaarden voldoen is kwijtschelding van de heffing mogelijk.

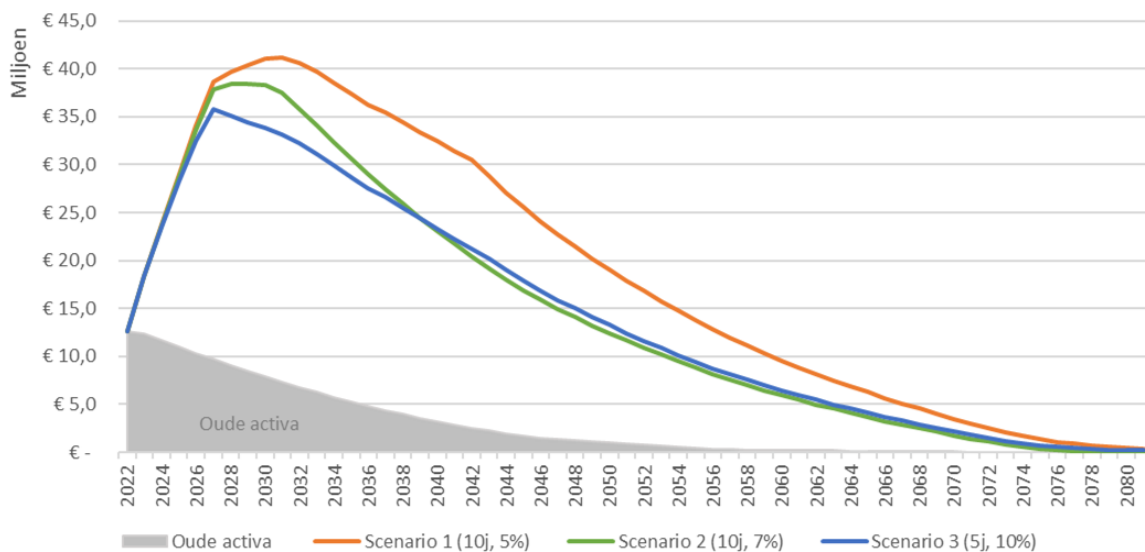
Alternatieve kostendekkingsvarianten (zie paragraaf 10.2.5 bijlage 1)

Scenario 2: Na 10 jaar worden geen nieuwe kapitaallasten gecreëerd. De stijging van de heffing zit tussen scenario 1 en 3 in.

Scenario 3: Dit scenario levert de minste boekwaarde op door de snelle stijging in de beginperiode. De heffing stijgt in dit scenario het meest binnen de planperiode.

Jaar	Rioolheffing Scenario 1* 5%	Rioolheffing Scenario 2* 7%	Rioolheffing Scenario 3* 10%
2023	€ 205,00	€ 205,00	€ 205,00
2024	€ 219,56	€ 222,90	€ 230,53
2025	€ 235,14	€ 242,36	€ 259,25
2026	€ 251,84	€ 263,53	€ 291,53
2027	€ 269,72	€ 286,54	€ 327,85

* uitgaande van een jaarlijkse indexatie van 2%

Verwacht boekwaardeverloop

Scenario's 1 en 2 worden niet geadviseerd als kostendekkingsvariant vanwege de hogere kosten voor levensonderhoud waar inwoners momenteel mee worden geconfronteerd.

4.3 Er zijn veel onzekerheden ten aanzien van renteontwikkeling, kosten en ontwikkelingen rondom klimaatadaptatie

Het langjarig verloop van de rioolheffing hebben we berekend op basis van een inschatting van de restlevensduur, gebaseerd op rioolinspecties, huidige inzichten in mogelijke ontwikkelingen en financiële uitgangspunten. Onvoorziene ontwikkelingen, calamiteiten, strengere regelgeving of bijvoorbeeld wijzigingen in financiële uitgangspunten kunnen het verloop beïnvloeden. Mocht dit aan de orde zijn, actualiseren we het kostendekkingsplan. Dit gebeurt sowieso in 2027.

Financiële aspecten

Feitelijk heeft het PSWR geen gevolgen voor de gemeentelijke begroting omdat het uitgangspunt is dat de rioolheffing die geheven kan worden ter bestrijding van de kosten die voor de gemeente verbonden zijn aan de zorgplichten stedelijk afvalwater, hemelwater en grondwater de kosten dekt.

De geplande activiteiten (hoofdstuk 9), organisatiekosten (paragraaf 10.1) en financiële uitgangspunten (paragraaf 10.2.1) leiden tot een lastenpatroon voor de gemeente Schagen in de periode 2022 t/m 2081.

Communicatie

De bekendmaking zal op gebruikelijke wijze en op digitale wijze ingevolge de Wet elektronische bekendmaking middels een publicatie in het elektronisch gemeentebled plaatsvinden.

Uitvoering en evaluatie

De uitvoeringsagenda in het PSWR is het uitgangspunt voor de uitvoering van de voorgenomen plannen. In 2027 zal de huidige planperiode geëvalueerd worden en een nieuw rioleringsplan worden opgesteld.

Burgemeester en wethouders van de gemeente Schagen,

gemeentesecretaris

burgemeester

De heer A. Meijer

Mevrouw M.J.P. van Kampen-Nouwen

Bijlagen

1. gemSchagen_PSWR_2023-2027_definitief.pdf
2. Beantwoording Vragen PSWR JessLokaal.pdf
3. Beantwoording diverse mondelinge vragen inzake PSWR OV 21 febr.pdf

Concept Raadsbesluit

Vergadering van ...

Programma Stedelijk Water en Riolering 2023-2027

De Gemeenteraad van de gemeente Schagen,

gelezen het voorstel van college van burgemeester en wethouders d.d. 17 januari 2023

gelet op het bepaalde in artikel: 4.22 Wet milieubeheer

besluit

1. Het Programma Stedelijk Water en Riolering (PSWR) vast te stellen (bijlage 1)
2. Dit te doen voor de periode 2023-2027
3. In te stemmen met de financiële paragraaf (bijlage 1, hoofdstuk 10) van het Programma Stedelijk Water en Riolering
4. Het financiële scenario 1 (hoofdstuk 10.2.4) te volgen en te verwerken bij de jaarlijkse vaststelling van de Verordening Rioolheffing.
 - Scenario 1: Jaarlijkse beleidsmatige stijging van de rioolheffing met 5% gedurende 10 jaar

Aldus besloten in de vergadering van...

De Gemeenteraad van de gemeente Schagen,